

עדכוני חקיקה רגולציה ופסיקה

גורניצקי
נובמבר 2024

חברות וחברים יקרים,
שמחים להציג בפניכם את הניוזלטר בתחום
המימון והבנקאות של משרד גורניצקי, עבור חודש
נובמבר 2024.

נמשיך להתפלל לחזרתם לשלום של החטופים,
להצלחת חיילינו האהובים ולמען עם ישראל!

עו"ד אלי אליה, ראש תחום מימון ובנקאות
וצוות הידיעון המשפטי*

עדכוני רגולציה

1. צו שירות מידע פיננסי (דחיית מועד תחילתו של החוק לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון למתן אשראי או בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשפ"ה-2024 (מיום 10.12.2024)

נבקש להביא לידיעתכם כי ביום 10 בדצמבר 2024 (עם תחולה רטרואקטיבית ליום 14 בנובמבר 2024), פורסם צו שירות מידע פיננסי (דחיית מועד תחילתו של החוק לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון למתן אשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשפ"ה-2024 ("הצו").

ביום 14 ביוני 2022 נכנס לתוקף חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("החוק"), במסגרתו נקבעה הסדרה לצורך מתן שירות מידע פיננסי. במסגרת החוק הוטלה חובה על 'מקורות מידע' (כהגדרתם בחוק), המחזיקים במידע פיננסי על אודות לקוח ("מקור מידע" ו"מידע פיננסי", בהתאמה), ליתן גישה למידע זה לנותני שירות מידע פיננסי ("נותן שירות") לצורך מתן שירות מידע פיננסי ללקוח, בהתאם לסלי המידע המפורטים בתוספת השלישית לחוק ולחובה המוטלת על כל מקור מידע לאפשר גישה לפרטי מידע פיננסי שונים, בהתאם לזהות מקור המידע.

סעיף 79(ב) לחוק קובע את המועד שהחל ממנו נדרש כל מקור מידע להנגיש מידע פיננסי ("יום התחילה"). בתוך כך קובע סעיף 79(ב)(5) לחוק כי לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון למתן אשראי ומקור מידע שהוא בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, יחולו הוראות החוק לגבי סלי המידע המפורטים באותו סעיף החל מיום 14 בנובמבר 2024.

סעיף 79(ג) לחוק קובע כי שר האוצר רשאי במסגרת צו ובאישור ועדת הכלכלה, לדחות את יום התחילה כאמור בסעיף 79(ב)(5), ובלבד שלא ידחה ליותר משתי תקופות, אשר לא יעלו על שישה חודשים כל אחת. בהתאם לכך, קובע הצו כי יום התחילה לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון למתן אשראי ומקור מידע שהוא בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי – ידחה בשישה חודשים עד ליום 14 במאי 2025.

2. הוועדה המוניתרית החליטה להותיר את הריבית ללא שינוי ברמה של 4.5% (מיום 25.11.2024)

לפי הודעת הוועדה המוניתרית של בנק ישראל מיום 25 בנובמבר 2024, מלחמת 'חרבות ברזל' ממשיכה לשאת בחובה השלכות כלכליות משמעותיות, הן על הפעילות הריאלית והן על השווקים הפיננסיים, וכנגזרת מכך, פרמיית הסיכון של המשק עדיין שרויה ברמה גבוהה. לאור האמור החליטה הוועדה המוניתרית להותיר את ריבית בנק ישראל ברמה של 4.5%.

עדכוני פסיקה

1. תא (ת"א) 2133-10-22 אורית שרון פרנ'גי ואח' נ' א.מ.אייץ.אר 1 ניהול השקעות בע"מ (המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, לפני כבוד השופטת סיגל יעקבי)

פסק הדין בקצרה:

- עסקינן בבקשה לפירוק שותפות ישראלית מוגבלת, אשר הגישו 20 מתוך 47 השותפים המוגבלים בשותפות, כנגד השותף הכללי בשותפות. השותפות מחזיקה 50 מתוך 100 מניות בחברה הולנדית, אשר מחזיקה בזכויות שותף מוגבל בשותפות גרמנית, שהינה בעלת הזכויות, יחד עם שותף מקומי גרמני, בנכס מניב בעיר באדן באדן.
- במסגרת בקשת הפירוק נטען, כי השותף הכללי פעל לגיוס משקיעים מישראל להשקעה בנכס בגרמניה ובמסגרת כך הוצגו להם מצגים שונים שהתבררו ככוזבים; כן נטען, כי השותף הכללי פעל בניגוד להסכם השותפות וכי התגלו אי-סדרים בהתנהלותו. משכך, המבקשים טענו כי קמה עילה לפירוק השותפות על ידי בית המשפט, הן מטעמי צדק ויושר והן מן הטעם שאין לשותפים המוגבלים כל אפשרות סבירה להמשיך ולנהל את עסקי השותפות עם שותף כללי, אשר לטענתם, רימה אותם ומעל בכספי השותפות.
- מנגד, השותף הכללי טען כי יש לדחות את הבקשה היות והסכם השותפות קובע כי השותפות המוגבלת תפורק **אך ורק בקרות אחד מן המקרים המפורטים בו - אשר לא התקיימו**, וכי המבקשים פועלים ממניעים זרים על מנת לנסות לפגוע בשותף הכללי וביתר השותפים המוגבלים (שאינם צד לבקשה) תוך שיתוף פעולה עם השותף הגרמני כנגדו מנהלת השותפות הליכים בגרמניה.

בית המשפט המחוזי קיבל את בקשת הפירוק מכוח עילות הפירוק המנויות בסעיפים 45(4) ו-46(6) לפקודת השותפויות (נוסח חדש), התשל"ה-1975 ("הפקודה"), **וקבע כי:**

- עילת הפירוק הקבועה בסעיף 45(4) לפקודה ניתנת לפיצול לשתי עילות, **שדי בהתקיימות כל אחת מהן בנפרד כדי שתקום עילה לפירוקה של השותפות. האחת - הפרת הסכם השותפות במזיד או דרך קבע; והשניה - התנהגות בעניינים אחרים, מלבד הפרת ההסכם, בדרך שאין אפשרות מעשית סבירה להמשיך עם אותו שותף את עסקי השותפות.**

- עילת הפירוק לפי סעיף 45(6) לפקודה היא עילה שיורית **המסורה כולה לשיקול דעתו של בית המשפט**. עילת פירוק מטעמי "צדק ויושר" קבועה גם ביחס לפירוק חברות ועמותות וניתן להקיש מההלכות שנפסקו לגביה בדיני החברות ובדיני עמותות גם לעניין השותפויות, כך שנסיבות "העושות, לדעת בית המשפט, את פירוק השותפות למעשה של צדק ויושר" עשויות לכלול פעולה של מי מהשותפים בשותפות כבתוך שלו, ללא התחשבות בזכויותיהם של שותפים אחרים, אובדן אמון בין השותפים או סירוב שותף להגיש חשבונות לשותפים אחרים.

- סעיף 29 לפקודה קובע כי "חובתם של שותפים היא לנהל את עסקי השותפות לתועלת המשותפת, להיות ישרים ונאמנים איש עם רעהו ולמסור לכל שותף או לבא-כוחו חשבונות נכונים ומידע שלם בכל ענין הנוגע לשותפות". **מבנה היחסים בין השותף הכללי לשותף מוגבל בשותפות המוגבלת דורשים מידה מוגברת של אמון, נאמנות, הגינות ותום לב של השותף הכללי כלפי השותפים המוגבלים**. במקרה דנן הוכח, כי שיעור דמי ההצלחה ששולם לשותף הכללי לא נקבע מראש בעת ההתקשרות עם המבקשים בהסכם השותפות, ומשמעות הדבר היא שהשותף הכללי פעל בניגוד אינטרסים כאשר את "המו"מ" לגבי גובה דמי ההצלחה ניהל למעשה, עם עצמו, וכתוצאה מכך קבע את דמי ההצלחה ששולמו לו. בנוסף, מחומר הראיות עולה כי השותף הכללי לא הציג לשותפים המוגבלים מידע מלא ומהימן אודות השימוש שנעשה בכספי השותפים. בנסיבות אלה עלה בידי המבקשים להוכיח כי השותף הכללי הפר את חובותיו כלפי השותפים המוגבלים באופן שהביא לאובדן אמון מוחלט שלהם וכי בנסיבות אלה אין מקום לכפות על המבקשים את המשך בקשרי השותפות.

- באשר לטענה כי יש לדחות את הבקשה לאור הוראות הסכם השותפות, הסביר בית המשפט כי הפקודה מבחינה בין פירוק שותפות על פי הודעת שותף, על פי הוראות ההסכם בין השותפים או בקרות אירוע מהאירועים המנויים בסעיפים 42-44 לפקודה, **לבין פירוק שותפות על ידי בית המשפט**. כאשר מדובר בפירוק שותפות על ידי בית המשפט, פסק הדין המורה על פירוק השותפות הוא היוצר את פירוק השותפות ולא הוראות ההסכם בין השותפים.

• באשר לשאלה האם בכוחם של השותפים להגביל את זכות השותפים לפנות אל בית המשפט בבקשה לפירוק השותפות – קבע בית המשפט כי החופש הנתון לשותפים לעצב את מערכת היחסים הפנימית שביניהם כראות עיניהם כולל גם את האפשרות **להגביל** (אך לא לשלול) את יכולתו של שותף לפנות לבית המשפט בבקשה לפירוק. עם זאת, הואיל והגבלה כזו כרוכה בפגיעה משמעותית בזכות הגישה לערכאות של כל אחד מהשותפים, **יש לעשות כן באופן מפורש בהסכם, או להצביע על נסיבות ברורות המבססות כוונה לכך**. בהיעדר ראיות ברורות ומשכנעות להסכמה כאמור, מתחייבת המסקנה כי הסכם השותפות אינו כולל הגבלה מפורשת על האפשרות לפנות לבית המשפט בבקשה לפירוק השותפות.

שימת ליבכם: המעוניינים בהרחבה בנושא פסק הדין, מוזמנים לעיין בעדכון לקוחות מקיף בנושא זה, אשר פורסם באתר המשרד ביום 02 בדצמבר 2024. לקריאה נוספת, [לחצו כאן](#).

תא (ת"א) 47689-03-23 גדי אלמליח נ' נסים דז'לדטי (בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפני כבוד השופט יעקב שקד)

השורה התחתונה:

- במקרה של שיהוי ניכר (במסגרת תקופת ההתיישנות) בהגשת תביעה להשבה מכוח הסכם הלוואה, יכול ביהמ"ש לפעול בשתי דרכים אפשריות: דחיית התביעה מחמת שיהוי (בנסיבות חריגות בלבד) או הפחתת הריבית. ביחס להפחתת הריבית - באופן כללי, לפי הפסיקה אין מקום לסטות מהוראות ההסכם ביחס לריבית עליה הסכימו הצדדים. אולם, לא מדובר בכלל נוקשה, וישנם מצבים (כדוגמת שיהוי ניכר בהגשת התביעה) בהם ביהמ"ש ישקול להתערב ולהפחית את שיעור ריבית הלוואה ו/או לקצר את תקופת הריבית הרלוונטית.
- בהקשר זה, הוראות סעיף 9(א) לחוק אשראי הוגן, תשנ"ג-1993 ("החוק" או "חוק אשראי הוגן"), מאפשרות לביהמ"ש, כאשר הוא רואה כי חוזה הלוואה או תנאים בו אינם עומדים בדרישות החוק, להורות ביוזמתו או על פי בקשה, על ביטול החוזה או על ביטול או שינוי התנאי כאמור (כדוגמת שינוי שיעור הריבית או תקופתה), וזאת במידה הנדרשת לפי דרישות החוק.

פסק הדין בקצרה:

- מדובר בתביעה להשבת הלוואה שהעמיד התובע גדי אלמליח ("התובע" או "המלווה") לנתבע נסים דז'לדטי ("הנתבע" או "הלווה") בשנת 2016. המלווה מחזיק ברישיון ליתן הלוואות בהתאם לאישור משרד האוצר, והוא והלווה ניהלו קשרים עסקיים וחבריים.
- בשנת 2016, הצדדים התקשרו בהסכם הלוואה, במסגרתו העמיד המלווה הלוואה בסך של **3.5 מיליון ש"ח** אשר הועברה ללווה בשתי פעימות עוד בטרם נחתם הסכם הלוואה בין הצדדים. כמו כן, נקבע בהסכם הלוואה כי ההלוואה תישא ריבית שנתית בשיעור של 10.5%. ההלוואה הייתה אמורה להיפרע בתוך שנה ורבע, ומרגע שזו לא נפרעה, התקשרו הצדדים בהסכם המשכון, וזאת לצורך מתן בטוחה להשבת הלוואה.
- התובע והנתבע חתמו בשנת 2017 על הסכם המשכון, לפיו משכן הנתבע לטובת התובע את זכויותיו לקבלת כספים בסך 3.5 מיליון ש"ח לערך, מחברת ביונד טיים החזקות בע"מ. המשכון אף נרשם ברישומי רשם המשכונות של הנתבע. במוסף, במסגרת הסכם המשכון נקבע כי הריבית השנתית של הסכם הלוואה (10.5%) תגדל בצורה משמעותית לשיעור של 18%. בהתאם להצהרות הצדדים, ההעלאה הניכרת בשיעור הריבית השנתית מהווה למעשה ריבית פיגורים בשל אי השבת הלוואה.

- לאחר שבית המשפט מקבל את טענות התובע כי הסכם ההלוואה ושטר המשכון נחתמו כדין, וכי הנתבע חתם עליהם מתוך הבנה מלאה, פונה ביהמ"ש לדון בטענתו של הלווה כי התובע בחר שלא לפעול לגביית החוב במשך שנים, והגיש את התביעה בשיהוי רב (זמן קצר בטרם חולפת תקופת ההתיישנות) וכעת טוען לריביות מופרזות שלא כדין.
- לדברי בימה"ש, הגשת התביעה בשיהוי כאמור יכולה להוביל לשתי תוצאות אפשריות: דחיית התביעה מחמת שיהוי או הפחתת הריבית.
- **לגבי דחיית התביעה מחמת שיהוי** - ביהמ"ש מבהיר שלפי הפסיקה, טענת השיהוי האזרחי שנטענת טרם חלוף תקופת ההתיישנות הינה "אמצעי שיש לעשות בו שימוש בנסיבות חריגות בלבד. הנטל על הטוען לסילוק תביעה מחמת שיהוי הוא כבד ורב". במקרה הנדון, טוען התובע כי השיהוי נובע, בין היתר, מכך שבחר שלא להגיש את התביעה בתקופה שהנתבע ריצה תקופת מאסר בגין עבירות שונות בין השנים 2017-2020. השופט מסכים כי שהות הנתבע בבית הסוהר מחלישה את טענת השיהוי כלפי התובע, ובכל מקרה בנסיבות העניין לא מתקיימות הנסיבות החריגות שמצדיקות את דחיית התביעה בגין שיהוי בהגשתה.
- **הפחתת ריבית** - לעומת זאת, ביהמ"ש קובע כי השיהוי בהגשת התביעה מעלה קשיים במה שקשור לשיעור הריבית הגבוה ומצדיק את הפחתת הריבית הן ביחס לשיעור הריבית השנתי והן ביחס לקיצור תקופת הריבית. הכלל הוא אמנם כי "אין מקום לסטות מהוראותיו הברורות של חוזה המשקפות את מה שהסכימו עליו הצדדים לעניין ריבית פיגורים או לעניין הפרשי הצמדה, והוא הדין על פי אותו רציונאל גם לעניין הריבית **המוסכמת** למשך תקופת ההלוואה", אולם ישנם מקרים שהוכרו בפסיקה, בהם ביהמ"ש רשאי, כשהוא מוצא הצדקה לכך, לסטות משיעורי הריבית עליהם הסכימו הצדדים.
- לעניין השיהוי, ביהמ"ש מבהיר כי גם לאחר שחרורו של הנתבע ממאסר (כאמור לעיל) חלפו מעל 40 חודשים עד למועד הגשת התביעה. השיהוי בהגשת התביעה (כשש שנים) גרם לכך שהחוב בגין ההלוואה תפח לכמעט פי 3 מסכום ההלוואה המקורי עד למועד הגשת התביעה (בהתאם לתחשיב התובע). לפי ביהמ"ש, חיוב הלווה בריבית מלאה לפי השיעור שנקבע בהסכם המשכון (18%), אינו צודק בנסיבות העניין.
- לאור האמור, בימה"ש קובע כי מחמת טענת השיהוי, וכן לאור פגמים שנפלו הסכם ההלוואה והסכם המשכון מכוח חוק אשראי הוגן (כפי שיפורט להלן), יהיה זה **מוצדק להפחית את שיעור הריבית השנתי ואת תקופת הריבית**.

• **תחולת חוק אשראי הוגן** - בהתאם להוראות סעיף 15(ב)(1) לחוק, חלק מסעיפי החוק לא יחולו ביחס להלוואות שסכומן מעל סך של 1,197,707 ש"ח, ביניהם, סעיפים 5 ו-6 לחוק המגבילים את שיעור הריבית וריבית הפיגורים המותרים. לאור סכום ההלוואה (3.5 מיליון ש"ח) הוראות סעיפים 5 ו-6 כאמור לא חלות ביחס למקרה הנדון, ולכן ביהמ"ש אינו רשאי להפחית את שיעור הריבית מכוחם.

• אולם, הוראות סעיף 9(א) לחוק (החל בענייננו) קובעות כי כאשר ביהמ"ש רואה כי חוזה הלוואה או תנאים בו אינם עומדים בדרישות החוק, הוא רשאי להורות ביוזמתו או על פי בקשה, על ביטול החוזה או על ביטול או שינוי התנאי כאמור, וזאת במידה הנדרשת לפי דרישות החוק. מכאן, שהוראות סעיף זה מקנות לביהמ"ש את הסמכות להתערב בתנאי חוזה ההלוואה ואף להפחית את שיעור הריבית שנקבע בחוזה ההלוואה, במקרה של חוזה הלוואה או תנאים בחוזה ההלוואה שאינם עומדים בדרישות החוק.

• בהקשר זה מציין ביהמ"ש מספר פגמים שנפלו בהסכם ההלוואה והסכם המשכון שאינם עומדים בדרישות חוק אשראי הוגן, שהינם בין היתר:

○ **סעיף 3(ב)(4) לחוק** - קובע כי יש לגלות בחוזה ההלוואה את "שיעור הריבית, ביחס לסכום ההלוואה, בחישוב שנתי המביא בחשבון גם ריבית דריבית, בהתאם למועדי פרעון ההלוואה" במקרה דנן, הסכם ההלוואה אינו כולל חישוב שנתי של שיעור הריבית המביא בחשבון ריבית דריבית בהתאם למועדי הפירעון. יתרה מכך, לפי ביהמ"ש הגדלת שיעור הריבית בשיעור ניכר (לשיעור של 18%) באמצעות הסכם המשכון מהווה פגם משמעותי לפי סעיף 3 לחוק בכלל וס"ק (ב)(4) בפרט, והיה ראוי כי העלאת הריבית כאמור, הייתה מתבצעת באמצעות מסמך ברור שמתייחס לעניין זה בפירוש ומנוסח באופן בהיר. בנוסף, ההתייחסות להגדלת הריבית במסגרת הסכם המשכון, נבלעה במלל הרב ולא מדובר בסעיף נפרד שנושא כותרת מתאימה. מה גם שהתיקון נעשה במסגרת הסכם משכון ולא במסגרת תיקון להסכם ההלוואה, ולכן גם כותרתו של המסמך לא מתיימרת לגלות כי יש בו כדי לשנות את תנאי ההלוואה. **לאור כל אלו, ביהמ"ש קובע כי קביעת שיעור ריבית הפיגורים בדרך שנעשתה אינה עומדת בדרישת הגילוי הנדרשת בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק.**

○ **סעיף 3(ב)(6) לחוק** - הסכם המשכון אינו מפרט את סוג ההצמדה, בסיסה ומועדה כפי שנדרש בהתאם להוראות סעיף קטן זה. הסכם ההלוואה רק מציין כי הריבית צמודה למדד.

○ **סעיף 3(ב)(10) לחוק** - הסכם ההלוואה והסכם המשכון אינם מפרטים את הצעדים אותם רשאי המלווה לנקוט בשל אי תשלום במועד ומהם התנאים לנקיטת צעדים אלו, כפי שנדרש בהתאם להוראות סעיף קטן זה.

- לאור הפגמים המנויים לעיל, מחליט בימה"ש כי הפגמים כאמור **מצדיקים את התערבותו בשיעור הריבית ותקופתה וזאת כאמור בהתאם להוראות סעיף 9(א) לחוק**. ביהמ"ש מבהיר פעם נוספת, כי ההתערבות אינה לפי סעיפים 5-6 לחוק שאינם חלים כאמור על הלוואה זו בשל סכומה.
- **לסיכומו של דבר** - לאור השיהוי בהגשת התביעה וכן לאור הפגמים שנפלו בהסכם ההלוואה והסכם המשכון ביחס להוראות חוק אשראי הוגן, ביהמ"ש מקבל את התביעה באופן חלקי, ומוצא לנכון להתערב ולקבוע כי **סכום ההלוואה יישא את הריבית ההסכמית המקורית לפי הסכם ההלוואה (כלומר בשיעור של 10.5%) ולא השיעור שנקבע בהסכם המשכון (18%) וזאת למשך 3 שנים בלבד ממועד העמדת הכספים (קיצור של כמחצית מהתקופה הכוללת עד למועד הגשת התביעה)**.

